

15. december 2010

Virksomheders adgang til genbrugspladser og affaldsgebyrer

RenoSam vil med dette notat redegøre for en række af de praktiske erfaringer med at give virksomheder adgang til genbrugspladserne, samt de udfordringer vi ser ved at ændre på den ordning der blev iværksat den 1. januar 2010.

Stort set alle er enige om at virksomheder skal have adgang genbrugspladserne, og den store udfordring ligger i at lave en velfungerende ordning

De juridiske udfordringer

Overensstemmelse med miljøbeskyttelsesloven

I maj 2009 vedtog folketinget L 152 – Ny organisering af affaldssektoren. Det fremgår af bemærkninger til forslaget at udgangspunktet for (virksomhedernes) gebyrbetaling er, at der betales for at genbrugspladsen stilles til rådighed. Et andet princip var, at alle virksomheder i udgangspunktet skal betale affaldsgebyr.

Et tilmeldeordning og en ordning med brug af vægt/bom synes ikke at være i overensstemmelse med lovens hensigt. Det er vigtigt at kommunerne har et sikkert juridisk grundlag at stå på, hvorfor spørgsmålet bør belyses af fx Kammeradvokaten.

Konflikt med ordningen for elskrot

Kommunerne har pligt til at lave en affaldsordning for virksomheder, hvor de kan aflevere elskrot, der i art og mængde svarer til husholdningers elskrot. Ordningen består typisk i, at elskrotten afleveres på genbrugspladsen.

Virksomhederne **skal** således aflevere deres elskrot på genbrugspladsen, men må med forslaget om en tilmeldeordning, kun komme ind, hvis de er tilmeldt genbrugspladserne. RenoSam har ikke umiddelbart kunne finde en juridisk og praktisk løsning på konflikten mellem de to regelsæt.

Det bør inden nye regler udstedes, afklares om, og i givet fald hvordan, denne lovkonflikt kan løses inden for det eksisterende lovgrundlag.

NOTAT

RenoSam
Vesterbrogade 24, 2. tv
1620 København V
Telefon 4675 6661
renosam@renosam.dk
www.renosam.dk

Ordningen kan ikke være på plads 1. januar 2010

Som KL, mange kommuner og affaldsselskaber samt RenoSam har gjort opmærksom på i sine høringssvar her i efteråret, så er det umuligt for kommuner og affaldsselskaber at have en tilmeldeordning klar den 1. januar 2010.

Skal en ny affaldsordning forberedes ordentlig, og i overensstemmelse med god forvaltningsskik, kan den lokale regulering (affaldsregulativer og gebyrer) tidligst være på plads i anden halvår af 2011.

Vi skal i øvrigt henvise til KL's høringssvar af 9. december 2010, der på glimrende vis viser problemerne ved at skulle indføre modellen pr. 1. januar 2010.

Hensynet til de ansatte på genbrugspladserne

De ansatte på genbrugspladserne primære opgave er at sikre driften, herunder at affaldet sorteres korrekt og lægges i de rigtige containere. Brugerne skal helst have en positiv oplevelse, så de kommer igen og dermed bidrager til en øget og bedre genanvendelse. I det omfang de ansattes primære rolle bliver at være "affaldspolitibetjent", øges risikoen for konflikter, dårlig stemning og dårlige oplevelser for de ansatte og brugerne

Såvel en tilmeldeordning som en ordning med bom og vægt, kræver væsentlig mere kontrol end en ordning hvor man betaler et "stille til rådighedsgebyr". Det betyder et dårligere arbejdsmiljø, flere udgifter til kontrol, potentielt negative oplevelser for brugerne og i den sidste ende mindre og dårligere genanvendelse.

Økonomiske konsekvenser

Administration

Kommuner og selskaber har i 2010 arbejdet hårdt for at implementere de nye regler. Et konservativt skøn siger at der er brugt mindst 100 mio kroner. De vil være spildt, hvis ordningen ændres som foreslået

I 2011 vil kommuner og selskaber skulle ændre regulativer og gebyrer på ny som følge af de eventuelt nye regler, og heraf følgende administrationsomkostninger.

Hvem betaler for hvem?

De kommunale erfaringer med en **tilmeldeordninger** er, at den betyder at borgerne kommer til at betale for virksomhederne. Det har i praksis vist sig umuligt at føre kontrol med, om det er en virksomheder eller en borger der kommer med affald, herunder om der er husholdnings- eller erhvervsaffald. Brugerundersøgelser viser at der kommer flere virksomheder end der er tilmeldt

Konsekvenser af at etablere en **ordning med vægt og bom** er dyr og medfører at borgerne betaler for virksomhederne.

Det koster ca. 500 000 kroner at etablere et bom- og vægtsystem på en genbrugsplads. Antager vi at der er ca. 350 genbrugspladser, vil det koste 175 mio kroner at etablere bom og vægt på dem alle. Hertil kommer udgifterne til

den (ekstra) pladsmand, der skal holde øje med vægten og føre kontrol med at virksomhederne bruger den. Selv hvis hver kommunen nøjes med en plads, hvor der er bom og vægt, vil det koste minimum 50 mio kroner på landsplan (eksklusive driftsomkostninger og lønudgifter).

Erfaringerne med at indføre vægt og bom er ikke udpræget positive. Typisk viser det sig, at antallet af virksomheder der bruger pladsen/pladserne falder, mens det samme ikke er tilfældet med affaldsmængderne! Det tyder på, at en sådan ordning også medfører at borgerne betaler for virksomhederne.

I bilag 1 fra affaldsselskaber Kara/Noveren, er et eksempel som viser at et bom- og vægtsystem kan medføre at de danske husstande samlet få en ekstra regning på helt op til 150.000.000 kroner til at dække virksomhedernes omkostninger.

Fritagelser af hensyn til EU's konkurrenceregler

Affaldsbekendtgørelsens § 60, stk. 4, hvoraf det fremgår at virksomheder kan få fritagelse for genbrugspladsgebyret, hvis de kan dokumentere at de selv forestår håndtering af deres affald til nyttiggørelse, har givet mange problemer. Ifølge Miljøstyrelsen er bestemmelsen nødvendig af hensyn til EU's konkurrenceregler.

Vi har henvendt os til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen for at høre om bestemmelsen efter deres opfattelse er nødvendig af hensyn til EU's konkurrenceregler. Vi fik svar den 26. november 2010 (bilag 2).

Svaret hverken af- eller bekræfter nødvendigheden af fritagelsesbestemmelsen. Bestemmelsen og Miljøstyrelsens fortolkninger, har i praksis blokeret for den politiske hensigt, og bemærkninger i lovforslaget (L 152), om at virksomhederne skal betale for at genbrugspladsen står til deres rådighed.

RenoSam finder det bekymrende, at man indfører en bestemmelse af hensyn til EU's konkurrenceregler, når de kompetente myndigheder på området ikke bekræfter at det er nødvendigt. Det er særlig problematisk, når bestemmelsen og fortolkningen underminere det bærende princip for ordningen, nemlig at der skal betales for at genbrugspladsen stilles til rådighed, og ikke for den konkrete brug af pladsen.

At den ordning der nu foreslås er en tilmeldeordning, ændrer ikke på ovennævnte bekymring.

Bilag 1: Mulige økonomiske konsekvenser af en ordning med bom og vægt

Eksemplet er fra Kara/Noveren – et affaldsselskab med base i Roskilde, der ejes af 9 (vest)sjællandske kommuner.

2010:

Budget er på kr.	92.000.000
Privates andel 85 %	78.200.000
Erhvervsandel 15 %	13.800.000

Planlagt i 2011 efter de gamle regler:

Budget er på kr.	92.000.000
Privates andel 80 %	73.600.000
Erhvervsandel 20 %	18.400.000

Erhvervene har reelt stået for 20 %, men har ifølge bekendtgørelsen i 2010 kun vægtes med 15 %, i 2011 ville tallet dog være blevet rettet op til 20 %.

Nu bliver ordningen ændret således at man skal tilmelde sig.

Efter KARA/NOVEREN's erfaring fra vægtsystem hvor erhvervet havde adgang for kontantbetaling belastede erhvervet i 2009 med 1,8 %

2010 tallene

Budget er på kr.	92.000.000
Privates andel 98 %	90.160.000
Erhvervsandel 2 %	1.840.000

Det vil sige at man ved denne lovændring flytter i alt kr. 11.960.000 fra erhvervslivets kasser til de private husstande.

Det vil for KARA/NOVEREN's vedkommende betyde, at hver af de 104.634 husstande som vi driver genbrugspladser for, bliver pålagt ekstra et beløb på kr. 144,20

Et skøn kunne være, at halvdelen af dem som i 2010 har benyttet genbrugspladserne fortsat ønsker at kunne benytte genbrugspladsordningen, det vil i givet fald så "kun" give borgerne i KARA/NOVEREN's område en ekstra udgift på kr. 65,94.

Omregnet til hele landet vil det så betyde at de ca. 2.500.000 husstande samlet får en ekstra regning på kr. 164.850.000.

BILAG 2

Niels Remtoft

Fra: Joan Frederiksen (KFST) [JF@kfst.dk]
Sendt: 26. november 2010 12:57
Til: Jacob Hartvig Simonsen
Cc: dbs@mst.dk; Preben Pettersson (KFST)
Emne: Henvendelse til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen

Kære Jacob H. Simonsen

KFST har modtaget Deres henvendelse vedr. fritagelse for gebyrbetaling i henhold til § 60, stk. 4 i affaldsbekendtgørelsen. De anmoder i den forbindelse om KFST's vurdering af om fritagelsesbestemmelsen er nødvendig af hensyn til EU's konkurrenceregler. De henviser i den forbindelse til de 2 notater fra KFST af henholdsvis 21. januar 2009 og 16. februar 2009, som De har modtaget.

Styrelsen kan oplyse, at fritagelsesbestemmelserne ikke rejser spørgsmål i forhold til den danske konkurrence- eller EF-Traktatens art. 81-82 (nu TEUF 101-102) jf. styrelsens bemærkning nederst side 1 i notat af 16. februar.

Det fremgår ligeledes af notatet, at der kan evt. rejses spørgsmål i forhold til EF-Traktatens art. 86 (nu art. 106), men at det er Kommissionen, der har kompetence til at træffe afgørelser i relation til denne artikel. Styrelsen har derfor ikke mulighed for at af- eller bekræfte om fritagelsesbestemmelsen er nødvendig af hensyn til EU's konkurrenceregler.

Styrelsen har i notatet af 16. februar, som vejledning henvist til nogle sager, hvori Kommissionen har truffet afgørelse og hvor der er lagt vægt på, at der ikke skal betales for tjenester, der ikke er ydet. Disse sager andrager private virksomheder, og ikke som i dette tilfælde offentlig regulering, og der er derfor truffet afgørelse efter EF-traktatens art. 81 og 82. Dog anføres det også, at ordningen muligvis kan udgøre en hindring for den frie bevægelighed af varer og tjenesteydelser, eller der kan være tale om opkrævning af interne diskriminerende afgifter. I henhold til sidstnævnte henvises der til EF-domstolens dom af 23. april 2002 (C-234/99).

Kopi af denne mail er sendt til kt. ch. Dorte Hermansen, Miljøstyrelsen.

Med venlig hilsen

Joan Frederiksen

jf@kfst.dk

Forbrugerstyrelsen og Konkurrencestyrelsen er pr. 19. august 2010 fusioneret. Styrelsen hedder nu Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. Alle medarbejdere har fået ny mailadresse, som slutter med @kfst.dk.

